הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן שכה שכו

אֲבָל אִם הוּא בְּצִנְעָה, מֻתָּר לְקַבֵּר בּוֹ לָעֲרֵב בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ. [ו]וַאֲפִלּוּ כְּשֶׁהוּא בְּפַרְהֶסְיָא, אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא לְאוֹתוֹ יִשְׂרָאֵל שֶׁנַּעֲשָׂה בִּשְׁבִילוֹ, אֲבָל לְיִשְׂרָאֵל אַחֵר מֻתָּר, (עד) וְהוּא שֶׁנִּמְתִּין בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ: **טו** [ס]אֵינוֹ יְהוּדִי (עה) שֶׁהֲבִיא בְּשַׁבָּת חֲלִילִין (פָּרוּשׁ, כְּלֵי נְגוּן חֲלוּלִים שֶׁקּוֹלָם מְעוֹרֵר הַבְּכִי) לִכְפֹּד בָּהֶם יִשְׂרָאֵל, לֹא יִכְפֹּד בָּהֶם לֹא הוּא [ע]וְלֹא אֲחֵרִים, [פ]עַד (יח) שֶׁיַּמְתִּין לָעֲרֵב בִּכְדֵי שֶׁיְּבוֹאוּ (עו) מִמָּקוֹם קָרוֹב, (עז) וְאִם יָדַע בְּוַדַּאי שֶׁמִּמָּקוֹם פְּלוֹנִי הֵבִיאָם בְּשַׁבָּת, (עח) יַמְתִּין לָעֲרֵב כְּדֵי שֶׁיָּבוֹאוּ מֵאוֹתוֹ מָקוֹם, וְאַחַר כָּךְ מַתָּרִים בֵּין לוֹ וּבֵין לַאֲחֵרִים. (עט) [צ]וְהֵנִי מִלֵּי כְּשֶׁהֵבִיאָם דֶּרֶךְ רְשׁוּת הָרַבִּים, אֲבָל אִם לֹא הֵבִיאָם אֶלָּא דֶּרֶךְ כַּרְמְלִית, כֵּיוָן שֶׁלֹּא נַעֲשָׂה בָּהֶם אִסּוּר תּוֹרָה אֵין צָרִיךְ לְהַמְתִּין כְּדֵי שֶׁיָּבוֹאוּ אֶלָּא **טז** (כ) (פ) * [ק]סָפֵק אִם הוּבְאוּ מִחוּץ לְתְּחוּם אוֹ מִתּוֹךְ הַתְּחוּם, (פא) חוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא מִחוּץ לְתְּחוּם הוּבְאוּ:

שכו דִּינֵי רְחִיצָה בְּשַׁבָּת. ובו י"ג סְעִיפִים:

א (א) [א]אָסוּר לִרְחֹץ (ל) [א] (ב) כָּל גּוּפוֹ, אֲפִלּוּ אֵבָר וְאֵבָר (ג) לְבַד, אֲפִלּוּ * בְּמַיִם שֶׁהוּחַמּוּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת, בֵּין [ב]אִם הֵם בִּכְלִי בֵּין אִם הֵם בַּקַּרְקַע, (ד) [ג]וַאֲפִלּוּ לִשְׁפּוֹךְ הַמַּיִם עַל גּוּפוֹ וּלְהִשְׁתַּטֵּחַ אָסוּר, [ד]אֲבָל מֻתָּר לִרְחֹץ (ה) בָּהֶם פָּנָיו יָדָיו וְרַגְלָיו. הַגָּה: (ו) אוֹ שְׁאָר אֵיבָרִים, כֹּל שֶׁאֵינוֹ רוֹחֵץ כָּל גּוּפוֹ (בית יוסף (ד"ה ופשוט לרחוץ)

(*) עי' ב"י (ד"ה ומ"ש ואפי') וב"ח (ס"ט ד"ה ומ"ש וכן) ובתוספת שבת (ס"ק מה) מהיכן למד הטור כן בדעת הרמב"ם.

שֵׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א [א] **כָּל גּוּפוֹ.** עַיִן בְּאֵר הֵיטֵב, וְעַיֵּן בְּשוּ"ת חֻכַּם צְבִי סִימָן י"א שֶׁאוֹסֵר לָנָשִׁים לִטְבֹּל בְּלֵיל שַׁבָּת בְּחַמִּין. וְעַיֵּן בְּשוּ"ת נוֹדַע בִּיהוּדָה מַהֲדוּרָא תִּנְיָנָא (או"ח) סִימָן כ"ד וְכ"ה שֶׁהוּא הָיָה מַזְהִיר לְהַבַּלָּנִין שֶׁיְּחַמּוּ חַמִּין בְּעֶרֶב שַׁבָּת לְמִקְוֶה בְּעוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל, כְּדֵי שֶׁלְּכְשֶׁתְּחַשֵּׁךְ לֹא יְהֶיֶה רַק פּוּשְׁרִין, וּבְפוּשְׁרִין שְׁרֵי רַק בְּחַמִּין אָסוּר, עַיֵּן שָׁם. וְכֵן כָּתַב בְּתִפְאֶרֶת צְבִי (או"ח) סִימָן ט', עַיֵּן שָׁם שֶׁכָּתַב לְיַשֵּׁב דִּבְרֵי הַחֻכַּם צְבִי (שם) מַה שֶּׁכָּתַב לְעִנְיַן רְחִיצָה בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת אַף שֶׁקִּבְּלוּ הַקְּהָל שַׁבָּת, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּשוּ"ת חוט הַשָּׁנִי סִימָן (פ"ג) [פ"ב] בְּעִנְיַן טְבִילַת נָשִׁים בְּלֵיל שַׁבָּת, הֵם מִלְּהַזְהִיר מִלְּטַבֵּל מִבְּעוֹד יוֹם בְּמָקוֹם יוֹדְעִים לְזַהֵר בִּרְחִיצָה, וּמָקוֹם שֶׁאֵין מִנְהָג יֵשׁ לְהַתִּיר, רַק שֶׁלֹּא תִּרְחַץ בְּבֶגֶד שֶׁלֹּא תָּבֹא לִידֵי סְחִיטָה, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ:

בְּאֵר הַגּוֹלָה

טז * סָפֵק אִם הוּבְאוּ מִחוּץ לַתְּחוּם וְכוּ'. הִנֵּה אַף דִּבְסָעִיף ז' כָּתַב לְעִנְיַן סָפֵק דִּיֵּשׁ אוֹמְרִים דְּלָעֲרֵב מֻתָּר מִיָּד, וְרַמַּזּ שֶׁהוּא שִׁיטַת הַמַּקְלִין בִּסְפֵקָא, כָּאן בְּסָעִיף זֶה סָתַם לְהַחְמִיר וְכֵן בְּסָעִיף ט', וּבְסִימָן תקט"ו (סעיפים א-ז) סָתַם גַּם כֵּן לְהַחְמִיר [בַּאוּר הַגְּרַ"א לְעֵיל בְּסָעִיף ז']:

א * **בְּמַיִם שֶׁהוּחַמּוּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת. וּמִצְטָעֵר אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ חֹלִי כָּל הַגּוּף, יֵשׁ לוֹמַר דְּמֻתָּר לִרְחֹץ** [חִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר]:

בְּאֵר הַגּוֹלָה

טז * סָפֵק אִם הוּבְאוּ מִחוּץ לַתְּחוּם וְכוּ'. הִנֵּה אַף דִּבְסָעִיף ז' כָּתַב לְעִנְיַן סָפֵק דִּיֵּשׁ אוֹמְרִים דְּלָעֲרֵב מֻתָּר מִיָּד, וְרַמַּזּ שֶׁהוּא שִׁיטַת הַמַּקְלִין בִּסְפֵקָא, כָּאן בְּסָעִיף זֶה סָתַם לְהַחְמִיר וְכֵן בְּסָעִיף ט', וּבְסִימָן תקט"ו (סעיפים א-ז) סָתַם גַּם כֵּן לְהַחְמִיר [בַּאוּר הַגְּרַ"א לְעֵיל בְּסָעִיף ז']:

א * **בְּמַיִם שֶׁהוּחַמּוּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת. וּמִצְטָעֵר אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ חֹלִי כָּל הַגּוּף, יֵשׁ לוֹמַר דְּמֻתָּר לִרְחֹץ** [חִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר]:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הֶחְמִירוּ בּוֹ חֲכָמִים טְפֵי. וְהוּא הַדִּין בְּכָל מִלֵּי דְּפַרְהֶסְיָא שֶׁנַּעֲשָׂה בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל (עד) אָסוּר לוֹ עוֹלָמִית [מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק לא) בְּשֵׁם הָרַמְבַּ"ם (פ"ו ה"ב)]. אֲבָל מִדִּבְרֵי הַטּ"ז (ס"ק יג) בְּשֵׁם הָרַ"ן (סה. ד"ה וגרסי') מַשְׁמַע, דְּדַוְקָא הָכָא הֶחְמִירוּ חֲכָמִים לֶאֱסֹר עוֹלָמִית, מִשּׁוּם שֶׁגְּנַאי הוּא לְיִשְׂרָאֵל שֶׁיִּקָּבֵר בְּקֶבֶר מְפֻרְסָם שֶׁנִּתְחַלֵּל בּוֹ שַׁבָּת בִּשְׁבִילוֹ, אֲבָל בְּשְׁאָר מְלָאכוֹת בְּכָל גְּוָנֵי אֵינוֹ אָסוּר רַק בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשֶׂה, וְעַיֵּן סוֹף סִימָן תרס"ד; וּכְדִבְרֵי הָרַ"ן מָצָאתִי עוֹד (עה) בְּכַמָּה רִאשׁוֹנִים, וְעַל כֵּן אֵין לְהַחְמִיר בְּעֵת הַצָּרָךְ: **(עד) וְהוּא שֶׁיַּמְתִּין וְכוּ'.** וְאַף עַל גַּב דְּלְאַחַר לֹא שַׁיָּךְ לְמִגְזַר שֶׁמָּא יֹאמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי בְּשַׁבָּת לַעֲשׂוֹת כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה מוּכָן לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת, מִכָּל מָקוֹם לֹא חִלְקוּ בְּדָבָר שֶׁנַּעֲשֵׂית בּוֹ מְלָאכָה גְּמוּרָה בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל. וְדַע דִּכְכָל הַמְּלָאכוֹת שֶׁנַּעֲשֵׂית בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל דְּאָמְרִינַן דְּצָרִיךְ לְהַמְתִּין בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ, אֲפִלּוּ אִם אָמַר לוֹ לְאֵינוֹ יְהוּדִי שֶׁיַּעֲשֶׂה עֲבוּרוֹ, אַף דְּעָבַד אִסּוּרָא בָּזֶה, אֲפִלּוּ הָכִי אֵין צָרִיךְ לְהַמְתִּין בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת רַק עַד כְּדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ מִשּׁוּם שֶׁלֹּא יַהֲנֶה מִמְּלָאכֶת שַׁבָּת, וְלֹא יוֹתֵר [מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק לב)]: **טו (עה) שֶׁהֲבִיא בְּשַׁבָּת וְכוּ'.** מֵירֵי שֶׁהֲבִיאָן מִחוּץ לַתְּחוּם וְגַם הָיָה דֶּרֶךְ רְשׁוּת הָרַבִּים שֶׁנַּעֲשָׂה אִסּוּר תּוֹרָה, דְּאִם לֹא הָיָה דֶּרֶךְ רְשׁוּת הָרַבִּים (עו) **מִמָּקוֹם קָרוֹב.** דְּהַיְנוּ מִחוּץ לַתְּחוּם. וְאִם הֵבִיאָן דֶּרֶךְ סְרָטָא גְּדוֹלָה שֶׁהוּא מְפֻרְסָם (עז) אָסוּר לוֹ עוֹלָמִית, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סָעִיף י"ד לְגַבֵּי אָרוֹן וְקֶבֶר: **(עז) וְאִם יָדַע בְּוַדַּאי וְכוּ'.** בֵּין לְהַחְמִיר וּכְגוֹן שֶׁהוּא הַרְבֵּה יוֹתֵר מִתְּחוּם, (עח) וּבֵין לְהָקֵל כְּגוֹן שֶׁהוּא בְּתוֹךְ הַתְּחוּם, וּמַחֲמַת שֶׁהֲבִיאָן דֶּרֶךְ רְשׁוּת הָרַבִּים לְכָךְ צָרִיךְ לְהַמְתִּין עַד כְּדֵי שֶׁיְּבִיאוּ מֵאוֹתוֹ מָקוֹם, שֶׁלֹּא יַהֲנֶה מִמְּלָאכֶת שַׁבָּת: **(עח) יַמְתִּין לָעֲרֵב כְּדֵי וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אֲפִלּוּ הוּא דָּבָר הַמָּצוּי בְּמָקוֹם קָרוֹב, כֵּיוָן שֶׁבָּא עַתָּה מֵרָחוֹק צָרִיךְ לְהַמְתִּין בִּכְדֵי שֶׁיָּבוֹא מִמָּקוֹם שֶׁבָּא [בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ודוקא בידוע)]: **(עט) וְהֵנִי מִלֵּי כְּשֶׁהֵבִיאָם וְכוּ'.** קָאֵי אַתּוֹךְ הַתְּחוּם (עט) לְכָךְ מֻתָּר כְּשֶׁהֵבִיאָן דֶּרֶךְ כַּרְמְלִית אֲפִלּוּ לוֹ לָעֲרֵב מִיָּד, דְּאִם הָיָה מִחוּץ לַתְּחוּם אֲפִלּוּ דֶּרֶךְ כַּרְמְלִית הָיָה אָסוּר לוֹ בִּכְדֵי שֶׁיְּבִיאוּ, וְלָאֲחֵרִים מִיָּד, וּכְמוֹ שֶׁפָּתַם לְקַמָּן בְּסִימָן תקט"ו סָעִיף ה'. וְאַף דַּעַל כַּרְמְלִית יֵשׁ גַּם כֵּן אִסּוּר דִּרַבָּנָן כְּמוֹ עַל תְּחוּמִין, מִכָּל מָקוֹם הַקִּלּוּ בּוֹ מִשּׁוּם שֶׁאֵינוֹ מִתְהַנֶּה כָּל כָּךְ בְּהַבָּאַת הָאֵינוֹ יְהוּדִי מִתּוֹךְ הַתְּחוּם: **טז** (פ) **סָפֵק אִם הוּבְאוּ וְכוּ'.** שְׁנִזְכְּרוּ בְּסָעִיף ט' [ט"ז (ס"ק טז)]: **(פא) חוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא וְכוּ'.** וְעַל כֵּן צָרִיךְ (פ) גַּם כֵּן לְהַמְתִּין בְּעֶרֶב כְּדֵי שֶׁיְּבִיאוּ מִחוּץ לַתְּחוּם:

א (א) **אָסוּר לִרְחֹץ וְכוּ'.** גְּזֵרָה (ל) שֶׁמָּא יִבָּאוּ עַל יְדֵי זֶה לְהָחֵם בְּשַׁבָּת: **(ב) כָּל גּוּפוֹ.** וְהוּא הַדִּין (ג) רֹב גּוּפוֹ, דְּרֹבּוֹ כְּכֻלּוֹ: **(ג) לְבַד.** וְכָל שֶׁכֵּן אִם רוֹחֵץ כְּדַרְכּוֹ הָרְחִיצָה כָּל הַגּוּף בְּיַחַד: **(ד) וַאֲפִלּוּ לִשְׁפּוֹךְ וְכוּ'.** הַיְנוּ (ג) אֲפִלּוּ מִמַּיִם שֶׁהוּחַמּוּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת, וַאֲפִלּוּ הֵם בַּקַּרְקַע: **(ה) בָּהֶם.** הַיְנוּ בְּחַמִּין שֶׁהוּחַמּוּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת, (ד) אֲבָל בְּחַמִּין שֶׁהוּחַמּוּ בְּשַׁבָּת אָסוּר אֲפִלּוּ יָדָיו לְבַד: (ו) **אוֹ שְׁאָר אֵיבָרִים.** וְאִשָּׁה שָׁלוֹבָשֶׁת לְבָנִים בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב, מֻתֶּרֶת לִרְחֹץ בִּמְקוֹמוֹת הַמְטֻנָּפִים בְּחַמִּין שֶׁהוּחַמּוּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב, רַק שֶׁתִּזָּהֵר לִרְחֹץ בְּיָדַיִם וְלֹא בְּבֶגֶד כְּדֵי שֶׁלֹּא תָּבֹא לִידֵי

בְּאֵר הֵיטֵב

סָעִיף ג' (ס"ק יב), מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק לא): **טו (יח) שֶׁיַּמְתִּין.** וְאִם הֵבִיאָן דֶּרֶךְ סַרְטָא עַיֵּן ט"ז (ס"ק טו) שֶׁכָּתַב לַאֲחֵרִים מֻתָּרִים לָעֲרֵב מִיָּד, אֲבָל הוּא צָרִיךְ לְהַמְתִּין כְּדֵי שֶׁיְּבוֹאוּ, עַיֵּן שָׁם: **טז (כ) סָפֵק וְכוּ'.** וּפְשׁוּט דְּגַם כָּאן שִׁיכִי הָנֵי תְּנָאִים שְׁנִזְכְּרוּ בְּסָעִיף ט', ט"ז (ס"ק טז):

א (ג) **כָּל גּוּפוֹ.** הוּא הַדִּין רֹב גּוּפוֹ, כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב"י). וְכָתַב מִשְׁאַת בִּנְיָמִין סִימָן ה' וְכִמְדֻמֶּה לִי שֶׁלֹּא נָהֲגוּ הַנָּשִׁים לִלְבֹּשׁ לְבָנִים בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב, וְאֶפְשָׁר מִשּׁוּם שֶׁאֵין

שַׁעַר הַצִּיּוּן

יד (עד) אַף בְּקֵצֶץ בְּכָל גְּוָנֵי שְׁרִי מְדִינָא, אֶלָּא שֶׁנָּכוֹן לְהַחְמִיר [מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק לא)]: **(עה) הַמָּאוֹר** (סה. ד"ה מאי), וְהָרַמְבַּ"ן וְהָרַשְׁבָּ"א בְּחִדּוּשֵׁיהֶם (רמב"ן קנא. ד"ה מתני', ורשב"א שם ד"ה עשו כו' ואם), וְכֵן בְּחִדּוּשֵׁי הָרַ"ן (שם ד"ה ואמאי) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ יְהוֹנָתָן: **טו (עו)** אֲחֵרוֹנִים: **(עז)** ט"ז (ס"ק יד) וּמָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק לג) וּמַלְבּוּשֵׁי יוֹם טוֹב (סק"י) וְהַגְּרַ"א, דְּלֹא כְּלִבּוּשׁ: **(עח)** תּוֹסָפֹת שַׁבָּת (ס"ק מה). וְגַם לְפֵרוּשׁ הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן ל"ד מֻכְרָח דְּהַמְחַבֵּר מַיְירֵי מִתְּחִלָּה בְּכָל גְּוָנֵי: **(עט) וְהֵנִי מִלֵּי כְּשֶׁהֵבִיאָם וְכוּ'.** קָאֵי אַתּוֹךְ הַתְּחוּם (ס"ק לד) **וְאֵלִיָּה רַבָּה** (סק"ל) **וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת** (ס"ק מה), **דְּלֹא כְּט"ז** (ס"ק טו).

אֲבָל מִבְּאוּר הַגְּרַ"א מִשְׁמַע שֶׁסּוֹבֵר כְּהַט"ז, דְּלוֹ אָסוּר אַף בְּכַרְמְלִית בִּכְדֵי שֶׁיְּבִיאוּ: טז (פ) חִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר. וְאַף דִּבְסָפֵק מְחוּץ לַתְּחוּם בְּעַלְמָא שֶׁלֹּא בְּמֵת, כְּתַבְנוּ לְעֵיל בְּסָעִיף ט' (משנ"ב ס"ק מח) **דְּהַסְּכִימוּ הָאַחֲרוֹנִים דִּלְמוֹצָאֵי שַׁבָּת מֻתָּר מִיָּד, הָכָא בְּמֵת חֲמִיר טְפֵי** עַיֵּן שָׁם בְּסָעִיף (ט') [ז'] בְּחִדּוּשָׁיו שֶׁכָּתַב טַעַם נָכוֹן לָזֶה:

א (ד) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק א"א): **(ג)** מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק ב"ב): **(ד) ב"ח** (ס"ט) **וּמָגֵן אַבְרָהָם** (ס"ק לד) **וְאֵלִיָּה רַבָּה** (סק"ל) **וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת** (ס"ק מה), **דְּלֹא כְּט"ז** (ס"ק טו).

(ה) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ל) בְּשֵׁם הַפּוֹסְקִים, וְכֵן כָּתַב הַגְּרַ"א (ס"ה):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

בשם הרא"ש פרק תינוקת (הל' מקוואות סי' ט)). וְהֲנֵי מִלֵּי (ז) בְּחַמֵּי הָאוּר, (ח) [ה]אֲבָל בְּחַמֵּי טְבֶרְיָא מֻתָּר לְרַחֵץ אֲפִלּוּ כָּל גּוּפּוֹ יַחַד, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר (ט) בְּצוֹנְנִין. [ו]וְהָא דְּשָׁרֵי בְּחַמֵּי טְבֶרְיָא דַּוְקָא בַּקַּרְקַע, אֲבָל בִּכְלִי לֹא, דְּאָתֵי לְאִיחֲלוּפֵי בְּחַמֵּי הָאוּר: **ב** [ז]יֵשׁ אוֹמְרִים דְּהָא דְּשָׁרֵי בְּחַמֵּי טְבֶרְיָא דַּוְקָא כְּשֶׁאֵין הַמָּקוֹם מְקֻרֶה, (י) אֲבָל אִם הַמָּקוֹם מְקֻרֶה אָסוּר, מִשּׁוּם דְּאָתֵי לִידֵי זֵעָה וְאָסוּר, [*] [ח]וְיֵשׁ אוֹמְרִים (יא) דְּמֻתָּר לְהַזִּיעַ בְּחַמֵּי טְבֶרְיָא: **ג** [ט]אַמַּת הַמַּיִם שֶׁהִיא חַמָּה, אָסוּר (ט) לְחַמְשִׁיךְ לְתוֹכָהּ אֲפִלּוּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת (יב) סִילּוֹן (פרוש, צנור מרזב וסילון דָּבָר אֶחָד הֵם) שֶׁל צוֹנֵן, וּפִי הַסִּילּוֹן (יג) יוֹצֵא חוּץ לְאַמָּה וּמֵימָיו נִשְׁפָּכִים לְעוּקָא (פרוש, גְּמָא) שֶׁבַּקַּרְקַע, וְאִם הִמְשִׁיכוּ אֲסוּרִים (יד) * אֲפִלּוּ הַמַּיִם שֶׁנִּכְנְסוּ לָהּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת בִּרְחִיצָה וּבִשְׁתִיָּה, (טו) כְּאִלּוּ הוּחֲמוּ בְּשַׁבָּת. [י]וְאִם הֵבִיא סִילּוֹן שֶׁל מַיִם * מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב, בְּיוֹם טוֹב כֻּחֲמִין שֶׁהוּחֲמוּ בְּיוֹם טוֹב, (טז) וַאֲסוּרִין בִּרְחִיצָה וּמֻתָּרִין בִּשְׁתִיָּה: **ד** [ל]לֹא יִשְׁתַּטֵּחַ אָדָם בְּצוֹנֵן כָּל גּוּפוֹ וְיִתְחַמֵּם כְּנֶגֶד הַמְּדוּרָה, מִפְּנֵי שֶׁמַּפְשִׁיר מַיִם שֶׁעָלָיו (יז) וְנִמְצָא כְּרוֹחֵץ כָּל גּוּפוֹ בְּחַמִּין, אֲבָל מֻתָּר לְהִשְׁתַּטֵּחַ בְּצוֹנֵן (יח) אַחַר שֶׁנִּתְחַמֵּם אֵצֶל הָאֵשׁ: **ה** * [מ]יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁצָּרִיךְ לְזָהֵר שֶׁלֹּא לְחַמֵּם יָדָיו * אֵצֶל (ג) הָאֵשׁ אַחַר נְטִילָה, אִם לֹא יִנְגְּבֵם תְּחִלָּה יָפֶה:

ה שם מ' (ע"א). ו טור בשם סמ"ג (לאוין סה, האופה) וכן כתב בספר התרומה (סי' רלג) ז הרי"ף בפרק כ"ב דשבת (סב:) ורמב"ם בפרק (כ"ו) [כ"ב] והרב המגיד שם בשם הגאונים. ח ר"ן (סב: ד"ה גמ' ההוא) ורבנו יונה (הר"ד בר"ן שם) ורמב"ן (קמה. ד"ה הא דתנן) ושאר פוסקים. ט שבת ל"ח (ע"ב) משנה וכפרוש התוספות (ד"ה מעשה) בשם ר"י והרר"ן (יח. ד"ה גרסי'). י טור לפרוש התוספות (שם) וכמו שכתב הבית יוסף (ד"ה אמת). כ שם בבית יוסף. ל שם מ' (ע"ב) ברייתא. מ טור וכן כתבו שם הרא"ש (פ"ג סי' ט) והמרדכי (פ"ג סי' שה).

בְּאֵר הֵיטֵב

ג (כ) [ה]הַמְשִׁיךְ. דְּהַיְנוּ כְּמַטְמִין בְּדָבָר הַמּוֹסִיף הֶבֶל, וְדַוְקָא אִם מַמְשִׁיךְ בְּצוֹנֵן דֶּרֶךְ סִילּוֹן הַמֻּקָּף מִכָּל צַד, אֲבָל אִם הִמְשִׁיךְ מֵעֶרֶב שַׁבָּת צוֹנְנִים לְתוֹךְ חַמִּין שֶׁיִּתְעָרְבוּ יַחַד שָׁרֵי, וּלְרַשִׁ"י (לח: ד"ה של צונן, לט. ד"ה דדמיא) גַּם זֶה מִקְרֵי הַטְמָנָה, וְעַיֵּן סִימָן רנ"ג סָעִיף ד' וְסִימָן שי"ח סָעִיף י"א, מִגֵּן אַבְרָהָם (סק"ה): **ה** (ג) [ה]אֵשׁ. אֲפִלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁאֵין סוֹלֶדֶת בּוֹ אִסּוּר, עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ו):

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

שֶׁאֵין מִנְהָג זֶה רַק כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן קצ"ז (ס"ג), וּבְמָקוֹם שֶׁנּוֹהֲגִין אֵין לַעֲשׂוֹת כֵּן רַק בְּשַׁבָּת אַחַר אֲמִירַת בָּרְכוּ שֶׁכָּבָר נִקְרָא שֵׁם שַׁבָּת עָלָיו, אֲבָל לֹא בְּחֹל אֲפִלּוּ אַחַר אֲמִירַת בָּרְכוּ, עַיֵּן שָׁם: **ב** [בשו"ע] [ז]יֵשׁ אוֹמְרִים דְּמֻתָּר לְהַזִּיעַ בְּחַמֵּי טְבֶרְיָא. וְכָתַב בְּשׁוּ"ת מְעִיל צְדָקָה (סי' נב) בְּמֶרְחָץ טַעֲפְלִי"ן שֵׁשׁ יֵשׁ חֲמִין עַל דֶּרֶךְ חַמֵּי טְבֶרְיָא, כָּל שֶׁהוּא נִכְנָס וּמִכַּוֵּן לְהַזִּיעַ לִבּוֹ וּבֵדַי דְּאִסּוּר, וְזֵעָה דְּאָתֵי מִמֵּילָא מְרַחֵיצַת מַיִם בְּבֵית הַמֶּרְחָץ אֲפִלּוּ מְקֻרֶה שָׁרֵי, כֵּיוָן שֶׁהוּא בְּנוּי בְּאֲוִיר עַל גַּבֵּי הָאָרֶץ, אֲבָל לְרַחֵץ בְּחַמֵּי טְבֶרְיָא תּוֹךְ הַמְּקֻרֶה מִתַּחַת שָׁרֵי, כֵּיוָן שֶׁהוּא בְּנוּי בְּאֲוִיר עַל גַּבֵּי הָאָרֶץ, אֲבָל לְרַחֵץ בְּחַמֵּי טְבֶרְיָא תּוֹךְ הַמְּקֻרֶה מִתַּחַת דְּאוֹרַיְיתָא, וּשְׁנֵי תַּלְמִידֵי חֲכָמִים מִמָּרַע יִשְׂרָאֵל הִסְכִּימוּ לְדִבְרֵיהֶן וְכָתְבוּ כִּי פּוֹרֵץ גָּדֵר כו', עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן שכ"ח (באר היטב) סָעִיף קָטָן ל"ה בְּשֵׁם הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ם מט):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

סְחִיטָה, וְיֵשׁ נָשִׁים נוֹהֲגוֹת שֶׁאֵין לוֹבְשׁוֹת לְבָנִים בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב, וּבְמָקוֹם שֶׁאֵין מִנְהָג יְדוּעַ יֵשׁ לְהַתִּיר [אַחֲרוֹנִים]: (ז) **בְּחַמֵּי הָאוּר.** לְפִיכָךְ בְּמָקוֹם שֶׁנּוֹהֲגִין לְהָחֵם הַמְּקֻוֶה (ה) צָרִיךְ לִזָּהֵר שֶׁלֹּא יְהֶיֶה רַק פּוּשָׁרִין, דְּאִם לֹא כֵּן אָסוּר לִטְבֹּל בּוֹ [חַיֵּי אָדָם (כלל ע ס"א)]. וְעַיֵּן בְּקָרְבָּן נְתַנְאֵל פֶּרֶק בַּמֶּה מַדְלִיקִין סִימָן (כ"ד) [כ"ב] (אות ק), וּבְתִשְׁוּבַת נוֹדָע בִּיהוּדָה מַהֲדוּרָא תִּנְיָנָא (או"ח) סִימָן כ"ד: (ח) **אֲבָל בְּחַמֵּי טְבֶרְיָא.** וְהוּא הַדִּין שְׁאָרֵי מַעְיָנוֹת חַמִּין לֹא גָּזְרוּ עֲלֵיהֶן אִסּוּר רְחִיצָה. וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסִימָן שכ"ח בְּמָגֵן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן מ"ט דְּבְמָקוֹם שֶׁאֵין דֶּרֶךְ לִרְחֹץ בָּהֶם אֶלָּא לִרְפוּאָה, אָסוּר לִרְחֹץ בָּהֶן בְּשַׁבָּת, וְעַיֵּן שָׁם (ס"ק קלז) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בָּזֶה: (ט) **בְּצוֹנְנִין.** וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן י"א שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לִרְחֹץ בְּנַהַר: **ב** (י) **אֲבָל אִם הַמָּקוֹם.** הַיְנוּ דְּמִשּׁוּם שֶׁהוּא מְקֻרֶה נָפִישׁ הַבֶּלְא וְאָתֵי לִידֵי זֵעָה עַל יְדֵי הָרְחִיצָה, וְזֵעָה אָסוּר כִּדְלִקְמָן בְּסָעִיף י"ב: (יא) **דְּמֻתָּר לְהַזִּיעַ.** דְּלֹא אָסְרוּ זֵעָה אֶלָּא בְּמָקוֹם שֶׁהָרְחִיצָה אֲסוּרָה, וְלָכֵן מֻתָּר הָרְחִיצָה אֲפִלּוּ בְּמָקוֹם מְקֻרֶה, וְיֵשׁ לִסְמֹךְ עַל דֵּעָה זוֹ [מַאֲלִיָּה רַבָּה (סק"ב)]: **ג** (יב) **סִילּוֹן שֶׁל צוֹנֵן.** כְּדֵי שֶׁיִּתְחַמְּמוּ מֵחֹם אַמַּת הַמַּיִם, וְאָסוּר מִשּׁוּם דְּהָוֵי כְּמַטְמִין בְּדָבָר הַמּוֹסִיף הֶבֶל דְּאָסוּר אֲפִלּוּ מִבְּעוֹד יוֹם, וְכֵן מוֹסִיף (ו) דֶּרֶךְ סִילּוֹן הַמֻּקָּף מִכָּל צַד וְאֵין מִתְעָרֵב מֵימָיו עִם הַחַמִּין, אֲבָל אִם פִּי הַסִּילּוֹן נִכְנָס לְתוֹךְ הָאַמָּה וּמִתְעָרֵב הַצּוֹנֵן עִם הַחַמִּין יַחַד שָׁרֵי אַף בִּרְחִיצָה, אִם הִמְשִׁיכוּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת: (יד) **אֲפִלּוּ הַמַּיִם וְכוּ'.** וּמֵיָרֵי (ז) שֶׁפִּתַּם פִּי הַסִּילּוֹן שֶׁהוּנַּח מִבְּעוֹד יוֹם וְנִתְמַלֵּא בְּצוֹנְנִים, וְנִשְׁאַר מָנָח מְטֻמָּן עַד בֵּיוֹם הַשַּׁבָּת, שֶׁאִז פּוֹתְחִין פִּי מוֹצָאוֹ שֶׁיִּשָּׁפְכוּ מֵימָיו לְהָעוּקָא שֶׁבַּקַּרְקַע, [א]וְהֵם לֹא הוּחֲמוּ בְּשַׁבָּת אֶלָּא מִבְּעוֹד יוֹם, רַק שֶׁהָיוּ מְטֻמָּנִים בְּשַׁבָּת, אֲפִלּוּ הָכִי אֲסוּרִים בְּכָל הַטְמָנָה בְּמוֹסִיף הֶבֶל שֶׁאָסוּר אַף בְּדִיעֲבַד [בַּיִת מֵאִיר]: (טו) **כְּאִלּוּ הוּחֲמוּ בְּשַׁבָּת.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, וַאֲפִלּוּ לִרְחֹץ בָּהֶן יָדָיו אָסוּר וְכַנַּ"ל (סק"ה): (טז) **וַאֲסוּרִים בִּרְחִיצָה.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר כָּל גּוּפוֹ, אֲבָל יָדָיו מֻתָּר כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן תקי"א סָעִיף ב': **ד** (יז) **וְנִמְצָא כְּרוֹחֵץ כָּל גּוּפוֹ.** זֶהוּ מִלְּשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם (פכ"ב ה"ג). וְרְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁאֵין לָאֵסֹר מִפְּנֵי חֹמוּם הַמַּיִם גּוּפָא דְּהָפְשַׁר אֵינוֹ בִּכְלַל בְּשׁוּל, רַק מִפְּנֵי חֲשַׁשׁ רְחִיצָה, וּכְבִירָא לֵיהּ דְּכֵיוָן (ם) שֶׁאֵין זֶה רְחִיצָה גְּמוּרָה, עֲשָׂאוּהוּ רַק כְּחַמִּין שֶׁהוּחַמּוּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת דְּאֵין אִסּוּר שַׁבָּת אֶלָּא כָּל גּוּפוֹ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסָעִיף א'. וַהֲיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁבַּסָּעִיף שֶׁאַחַר זֶה סְבִירָא לְהוּ, דְּדִינוֹ שָׁוֶה כְּרוֹחֵץ בְּחַמִּין שֶׁהוּחַמּוּ בְּשַׁבָּת דְּאָסוּר אֲפִלּוּ לִרְחֹץ בָּהֶן פָּנָיו יָדָיו וְרַגְלָיו, [וְאַף דִּסְתָם חַמִּין שֶׁהוּחַמּוּ בְּשַׁבָּת הוּחֲמוּ הַמַּיִם בְּאֹשֶׁר, וְהָכָא בְּעִנְיָנֵנוּ הֲלֹא לֹא הָיָה עַל הַמַּיִם שֵׁם חֹמוּם רַק שֵׁם הָפְשַׁר בְּעָלְמָא אֵין לְחַלֵּק בָּזֶה, דַּאֲפִלּוּ מַיִם שֶׁרַק הָפְשְׁרוּ בְּשַׁבָּת וְאֵין הַיָּד סוֹלֶדֶת בָּהֶן, גַּם כֵּן אָסוּר לִרְחֹץ בָּהֶן אֲפִלּוּ אֵבֶר אֶחָד]: (יח) **אַחַר שֶׁנִּתְחַמֵּם.** שֶׁאֵין הַמַּיִם מִתְחַמְּמִין כָּל כָּךְ:

בְּאוּר הֲלָכָה

ג * **אֲפִלּוּ הַמַּיִם שֶׁנִּכְנְסוּ לָהּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק יד) **בְּמַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם הַבַּיִת מֵאִיר, וְדַע דִּמְשֶׁמַע שָׁם מִינֵּיהּ דְּאִם לֹא הָיָה סְתוּם מוּצָאוֹ וּמוֹבָאוֹ אֵינוֹ אָסוּר כִּי אִם מַה שֶּׁבְּאֵין דֶּרֶךְ הַיְלוֹן בְּשַׁבָּת, וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי גַּם בָּזֶה יֵשׁ לְהִסְתַּפֵּק, דְּאַחֲרֵי דְּהַמַּיִם שֶׁבְּאוּ לְהַסִּילוֹן תַּכְף בְּעֵת הַנַּחְתּוֹ כְּבָר הָלְכוּ וְנִשְׁפְּכוּ לְהָעוּקָא קֹדֶם הַשַּׁבָּת, וּמַה שֶּׁבְּאֵין לוֹ אַחַר כָּךְ בְּשַׁבָּת אֶפְשָׁר דְּאֵין שִׁיּוּךְ עֲלֵיהֶם שֵׁם הַטְמָנָה דַּהֲרֵי הוּא לֹא הִטְמִינָם דְּמֵמִילָא בְּאֵין מַעֲצָמָן לְהַסִּילוֹן, וְאֶפְשָׁר שֶׁעַל זֶה דִּקְדְּקוּ הַתּוֹסָפוֹת (לט. ד"ה מעשה) וְכָתְבוּ דְּהַסִּילוֹן מְקֻיָּם מִכָּל צַד:**

* **מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב בְּיוֹם טוֹב הָוֵי כְּחַמִּין וְכוּ'.** תֵּבֵת בְּיוֹם טוֹב לֹא יָדַעְתִּי בֵּאוּרוֹ, וְסָבוּר הָיִיתִי לוֹמַר דְּהוּא בָּא לְמֵעֵט בָּזֶה הַמַּיִם שֶׁנִּכְנְסוּ לָהּ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב דְּלֹא אָסוּר, וְלֹא כְּמוֹ בְּשַׁבָּת דְּאָסְרוּ אֲפִלּוּ הַמַּיִם שֶׁנִּכְנְסוּ לָהּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת, אֲבָל מַה אֶעֱשֶׂה שֶׁבְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה אמת) **כָּתוּב בְּהֶדְיָא דְּאָסוּר אֲפִלּוּ הַמַּיִם שֶׁנִּכְנְסוּ לָהּ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב, וְצָרִיךְ עִיּוּן:**

ה * **יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁצָּרִיךְ לְזָהֵר וְכוּ'.** עַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ו) **דְּדַעְתּוֹ דַּאֲפִלּוּ לְהַחֲזִיק יָדָיו בְּמָקוֹם שֶׁלֹּא יוּכְלוּ הַמַּיִם לְהִתְחַמֵּם כָּל כָּךְ עַד שֶׁיִּהְיֶה הַיָּד סוֹלֶדֶת בְּהֶן גַּם כֵּן אָסוּר לְדַעָה זוֹ, דְּאִלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁהַיָּד סוֹלֶדֶת בְּהֶן אַף לְדַעָה רִאשׁוֹנָה אָסוּר. וְהִנֵּה בְּגֶמָרָא (פ:) אֵיתָא דְּסָכָה יָדָהּ שֶׁמֶן וּמְחַמְּמָתָהּ כְּנֶגֶד הַמְּדוּרָה, וְהַשְׁתָּא דִּבְשֶׁמֶן אֵין שִׁיּוּר גְּזֵרַת רְחִיצָה, וּמִכָּל מָקוֹם עַל בְּרֶחְךָ אֵיבָרִי שֶׁאֵין מְקֹרֶבֶת יָדָהּ כָּל כָּךְ עַד שֶׁיּוּכַל לְהִתְחַמֵּם כְּדֵי שֶׁעוּר שֶׁהַיָּד סוֹלֶדֶת בּוֹ. וְכָל זֶה נִיחָא לְפֵרוּשׁ הַמָּגֵן אַבְרָהָם, אֲבָל לְפֵרוּשׁ הָאַחֲרוֹן שֶׁכְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש לכך) שֶׁטַּעַם הָרַא"שׁ (פ"ג סי' ט) מִפְּנֵי עֶצֶם חֹמוּם הַמַּיִם, אִם כֵּן הָרַא"שׁ סוֹתֵר קָצַת דַּעַת עַצְמוֹ בְּמַה שֶּׁהֵבִיא אַחַר כָּךְ (סי' י) דִּבְרֵי רַבֵּנוּ שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, וְהָיָה לוֹ לְפָרְשִׁי עַל כָּל פָּנִים דְּרַבֵּנוּ שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל לֹא מָיֵירֵי בְּאֵפֶן זֶה:

* **אֵצֶל הָאֵשׁ. וְאֵצֶל כְּתַל הַתַּנּוּר אִם הוּא חַם מֵאֵד גַּם כֵּן נִרְאֶה שֶׁיֵּשׁ לְזָהֵר:**

[יקוטי דברי הרב: א] ובשו"ע הרב (מהדו"ב לסי' רנט ד"ה והנה ברמב"ן) כתב, שדוקא אם לא הוחמו המים כל צרכן לרחיצה מבעוד יום וגמר חימומם היה בשבת אזי נאסרו המים בדיעבד, אבל אם נתחממו כל צרכן מבעוד יום אין לאסור בדיעבד. **ב]** ובשו"ע הרב (ס"ד) פסק כ"א דאסור אפילו ידיו בלבד. [עיין במשנ"ב ס"ק י"ז].

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah